

4.12.2013

RV, JV, MP

Valtiovarainministeriö

PL 28

00023 VALTIONEUVOSTO

Lausuntopyyntönnä 15.11.2013, VM123:00/2012 1935/00.01.00.01/2012

**Budjettikehysdirektiivi ja budjettisuunnitelmien ennako-
valvonta - asetuksen kansallinen täytäntöönpano**

Valtiovarainministeriössä budjettiosaston ja kansantalousosaston yhteistyönä on valmisteltu budjettikehysdirektiivin ja budjettisuunnitelmien ennakovalvonta-asetuksen kansallista täytäntöönpanoa.

Täytäntöönpanon valmistelu kohdistuu monelta osin juuri kuntatalouden entistä tiiviimpään kytkemiseen julkisen talouden kokonaisuuteen. Tähän kokonaisuuteen liittyy vahvasti myös maan hallituksen 30.11.2013 päättämän rakenneohjelman toimeenpanon kokonaisuus (liite 1).

Vaikka toimeenpanoon liittyvät esitykset ovat valtaosaltaan kannatettavia, Kuntaliitto paheksuu voimakkaasti sitä, että sillä ei ole ollut edustusta asian valmistelussa. Kuntaliitto on valmis kaikin tavoin auttamaan jatkotyössä.

Tausta:

EU:n finanssipoliittisen sopimuksen kansallinen täytäntöönpanolaki, ns. fipo-laki, tuli voimaan 1.1.2013.

Toukokuussa 2013 annettu ennakovalvonta-asetus sisältää säännöksiä koskien

- yhteistä talousarvioaikataulua
- finanssipoliittisten sääntöjen noudattamista ja siihen liittyvää ns. riippumatonta arviointielintä
- jäsenvaltioiden alustavien talousarvioiden sisältöä ja arviointia

Osa budjettikehysdirektiivin edellyttämistä toimenpiteistä on jo pantu täytäntöön fipo-laissa. Lisäksi osa vaatimuksista, esimerkiksi kirjanpitovaatimukset, täyttyvät Suomessa jo lähtökohdaisesti.

Jotta budjettikehysdirektiivin ja ennakovalvonta-asetuksen vaatimukset toteutuisivat, fipo-lakiin on sisällytetty asetuksenantovaltuus valtioneuvostolle. Siinä voitaisiin säätää tarvittavasta tietopohjasta, suunnittelusta ja toimenpiteistä tavoitteiden saavuttamiseksi.

Tietopohjan ja määritelmien osalta on tärkeätä huomata, että esitetty kuntatalouden tilinpidon mukainen määrittely poikkeaa kuntien kirjanpitoperusteisista luvuista. Kuntayhteisöjen tilinpidossa on mukana kuntakonserninäkökulma ja mukaan lasketaan kuntien ja kuntayhtymien lisäksi niiden liikelaitokset.

Kansantalouden tilinpidossa valtaosa liikelaitoksista taas luokitellaan yrityssektoriin. Sektorirajasta muutetaan vuoden 2014 alusta niin, että paikallishallinnolle siirretään lukuisia julkisomisteisia osakeyhtiöitä, jotka nyt luokitellaan yrityssektoriin kuuluvaksi.

Näiden muutosten vaikutuksia kokonaisuuteen ei vielä ole riittävästi arvioitu.

Kansallinen soveltaminen

Asetuksen edellyttämistä viranomaisrakenteista ja muusta soveltamisesta säädetään kansallisesti.

Budjettikehysdirektiivin kansallisessa soveltamisessa on huomattava liikkumavara. Tehdyt esitykset eivät ole EU:n minimivaatimuksiin sopeutettuja vaan pikemminkin päinvastoin.

Perusteluissa esitetään tavoite myötäsyklisen finanssipolitiikan välttämisestä ja todetaan, että hyvin täsmennetyt finanssipoliittiset säännöt edistävät esitettyjä vakaustavoitteita ja että ne olisi otettava huomioon jäsenvaltioiden vuotuisessa talousarviolainsäädännössä. Periaate on sinällään tärkeä, mutta sääntöjen ja numeeristen tavoitteiden lisäksi myötäsyklisen finanssipolitiikan välttämisen edellyttää perustavaa laatua olevia keskusteluja ja sopimista julkisen talouden eri sektorien kesken, jotta talouden muutosten vaikutusten arviointi ja tarvittavat toimenpiteet voidaan kohdistaa oikein.

Soveltamisessa on varottava vaikeuttamasta omilla tulkinnoillamme sekä soveltamisohjeilla ja määräyksillä järkevää julkisen talouden vastuullista, myös suhdannetilanteen huomioonottavaa hoitamista.

Perusteluissa todetaan muun muassa, että budjettikurin yhdenmukainen noudattaminen voidaan saavuttaa paremmin unionin tasolla. Tämän toteamuksen sisältö ja merkitys jättävät tulkinnan varaa. Kuinka paljon valtaa unionille on siirtymässä tai halutaan siirtyvän? Niin tämän kuin muidenkin kohtien sisältö on syytä käydä läpi ja varmistaa niiden tarkoitus ja sisältö.

Monissa perustelujen kohdassa mainitaan ne unionin jäsenvaltiot, joiden valuutta on euro. Etenkin ns. tartuntavaarojen vuoksi on tärkeitä, että myös ne jäsenvaltiot, joilla on käytössä muu valuutta kuin euro, ovat yhteismitallisessa seurannassa.

Jäsenvaltiot velvoitetaan raportoimaan komissiolle ja euroryhmälle valtionvelan liikkeeseenlaskua koskevista suunnitelmista. Muistiossa todetaan myös, että valtioneuvoston asetuksella voitaisiin säätää monivuotisessa suunnittelussa käytettävistä julkisen talouden ja sen alasektoreiden tuloja, menoja, alijäämää, velkaa ja muita vastaavia seikkoja koskevien finanssipoliittisten tavoitteiden asettamisesta.

Suomen kuntatalous nauttii kolmen A:n luottoluokitusta niin Kuntarahoitus Oyj:n kuin Kuntien takauskeskuksenkin kautta. Suomen kuntakenttä on hoitanut vastuullisesti velkaansa laajan kunnallisen itsehallinnon puitteissa. Minkäänlaista vero- tai lainakattoa tai muuta kuntien talouden hoidon yksityiskohtaista kontrollia ei ole kunnille tarpeen asettaa kuntalain kehittämis- toimenpiteiden lisäksi.

Julkisen talouden suunnitelma kuntien talouden hallinnan ja velkaantumisen kannalta

Työryhmä ehdottaa, että maan hallitus tekisi kautensa alussa julkisen talouden suunnitelman, jossa asetettaisiin tavoite sekä toimenpiteet tavoitteeseen pääsemiseksi koko julkisen talouden ja kaikkien sen alasektoreiden kehitykselle. Käytännössä tavoitteet asetettaisiin rahoitus- aseman lisäksi myös velalle tai rahastointiasteelle.

Suunnitelmaa tarkistettaisiin vuosittain useaan otteeseen. Suunnitelmamenettelystä otettaisiin säännökset valtioneuvoston asetukseen. Suunnitelman valmistelu toteutettaisiin nykyisen kehysprosessin ja peruspalvelumenettelyn yhteydessä.

Suunnitelmassa kuntataloudelle asetettavan rahoitusasematavoitteen tulee olla linjassa koko julkisen sektorin tavoitteen kanssa. Tavoite pohjautuisi valtiovarainministeriön kokonaistaloudelliseen ennusteeseen. Lisäksi suunnitelmassa olisi yksilöitävä esimerkiksi kuntien tehtäviä ja

velvoitteita koskevat lainsäädäntöesitykset sekä kuntien tulokehitykseen ja rahoitusasemaan vaikuttavat valtion toimenpiteet. Vastaavasti velvoitteiden ja tehtävien muuttamista koskevien lakiesitysten tekeminen olisi hallituksen merkittävä keino hallita kuntataloutta.

Esityksen mukaan suunnitelman yhteydessä tulisi tehostaa niin yksittäisen kunnan talouden tasapainon sääntelyä kuin kuntatalouden ohjausta makrotasolla. Myös kunta-valtio-suhde tulisi huomioida vahvemmin. Jotta kuntien päätöksenteko olisi julkisen sektorin tavoitteissa päätetyn suuntaista, vahvistettaisiin kuntalain kunnan taloutta koskevaa sääntelyä.

Työryhmän mukaan jo kevään 2014 valtiontalouden kehyspäätös tulisi muuttaa koko julkisen talouden suunnitelmaksi. Tällöin asetettaisiin rahoitusasematavoite koko julkiselle sektorille, mutta sektorikohtaiset tavoitteet ja niitä koskevat toimenpiteet vahvistettaisiin seuraavan vaalikauden ensimmäisessä julkisen talouden suunnitelmassa.

Suomen kuntien taloustilanne on heikentynyt voimakkaasti. Kuntatalouden tilikauden tulos oli vuonna 2012 voimakkaan negatiivinen. Peruspalvelubudjetin 2014 painelaskelman mukaan kuntien tilikauden tuloksen negatiivisuus uhkaa kasvaa yli kahden miljardin euron vuoteen 2017 mennessä, mikäli toimenpiteisiin ei ryhdytä.

Myös kuntien velkaantumisvauhti on viime vuosina ollut nopeata. Lainakanta suhteessa bruttokansantuotteeseen on kuitenkin eurooppalaisessa vertailussa kohtuullinen. Lisäksi Suomessa on selkeästi todettavissa, että kuntien oikeus päättää itse veloistaan on tehokkaasti estänyt moraalikadon.

Suomen kunnat ovat hyvin erilaisia sen suhteen, kuinka suuri osa niiden tuloista muodostuu omista verotuloista ja vastaavasti valtionosuuksista. Tätä taustaa vasten on todettava, että ei ole olemassa yhtä yhteistä kaikille Suomen kunnille sopivaa finanssipolitiikan sääntöä.

Velkaantumisen vertailussa suhteessa bruttokansantuotteeseen on lisäksi otettava huomioon, että vaikka kunnat velkaantuisivat maltillisesti, BKT voi heikentyä äkillisesti tai merkittävästi, jolloin kuntien suhteellinen velkaantuneisuus kasvaa. Tällöin ei suunnitelmallisillakaan toimenpiteillä ole mahdollista nopeasti korjata tilannetta. Jossakin mittakaavassa olisi myös hyvä arvioida mahdollinen merkitys BKT:n kehitykselle, mikäli esimerkiksi kuntasektorin investointeja jarrutettaisiin voimakkaasti.

Kuntataloutta arvioitaessa tulee ottaa huomioon myös tuottavuuskehitys. Valtion kunnille määräämät tehtävät lisäävät välittömästi kuntien kustannuksia. Toisaalta tavoite vähentää kuntien tehtäviä vaikuttaa toteutuessaan lähivuosina merkittävästi. Näiden tekijöiden vaikutukset kuntatalouteen tulee kyetä aukottomasti ja kattavasti selvittämään, sillä yhdessä rakennemuutosten kanssa ne muodostavat keskeisen osan kuntatalouden suunnittelusta.

Suomen hallituksen 30.11.2013 päätettyjen linjausten mukaisesti kuntatalousohjelma otetaan käyttöön vuonna 2015.

Kuntaliitto ymmärtää koko julkisen sektorin finanssipolitiikan kokonaisuuteen kohdistuvia muutospaineita ja tarvetta vahvistaa kuntatalouden ohjausta. Erityisen kannatettavaa on muistiossa hahmoteltu ohjussäännöstö siitä, että sektoriministeriöt joutuisivat julkisen talouden suunnitelmassa arvioimaan voimassa olevien ja mahdollisten uusien tehtävien ja velvoitteiden vaikutukset kuntatalouteen ja kuntien rahoitusasemaan.

Kuntaliitto toteaa tyytyväisyydellä myös maan hallituksen päätöksen siitä, että se pidättäytyy uusien, kuntien menoja lisäävien tehtävien ja velvoitteiden antamisesta ilman, että samalla päätetään vastaavansuuruisista tehtävien ja velvoitteiden karsimisesta tai uusien annettavien tehtävien ja velvoitteiden täysimääräisestä rahoittamisesta.

Kuntaliiton pitkään kannattama niin sanottu kuntatalouden kehysmenettely ja rahoitusperiaate olisivat näin toteutumassa.

Muistiossa todetaan, että nykyinen, peruspalveluohjelman mukainen menettely ei ole täysin riippumaton. Riippumattomuuden aiheuttamat muutostarpeet käsitellään muistiossa vain kansantalouselämyksen kokonaistaloudellisen ennusteen kannalta.

Riippumaton arviointielin

Kuten aiemmin on todettu, direktiivin kansallinen sovellutus voidaan tehdä pitkälti siten kuin Suomessa päätetään.

Valtiovarainministeriön kansantalousosaston ennusteita käytetään laajalti ja ne ovat monelta osin laadukkaita ja täyttävät riippumattomuuden periaatteet. Toisaalta esimerkiksi Kuntaliiton kuntatalousyksikön verotuloennusteet ovat vuodesta toiseen osoittautuneet kaikkein parhaiten paikkaansa pitävimmiksi. Talousennusteiden osuvuusvertailussa valtiovarainministeriö ei juuri poikkea muista ennustelaitoksista.

Kuntatalousohjelmassa tulee noudattaa aiempia kehittämiskäytäntöjä eli että kuntataloutta tulee arvioida niin alueittain kuin kuntaryhmittäin. Tässä Suomen Kuntaliitossa on paras tun-
tuma ja näkemys.

Kuntaliitto esittää, että tämän riippumattoman talousennustetta valmistavan elimen kokoonpanossa otetaan huomioon kuntatalouden erityisosaaminen. Mikäli päädytään puhtaasti valtiovarainministeriön alaiseen elimeen, tärkeätä on, että myös valtiovarainministeriön kuntaosasto on valmistelussa mukana.

Kuntaliitto on osaltaan valmis tarjoamaan kaiken osaamisensa tällaisen arviointiyksikön käyttöön.

Työryhmä ehdottaa, että peruspalveluohjelmamenettely muutettaisiin kuntatalousohjelmaksi. Ohjelmassa konkretisoidisiin julkisen talouden suunnitelman edellyttämät toimet koskien kuntasektoria. Nykyinen peruspalveluohjelmamenettely ei siis esityksen mukaan täytä direktiivin edellyttämää riippumattomuuden vaatimusta.

Peruspalveluohjelman kehittäminen

Peruspalvelumenettelyn tuleva kehittäminen jää epäselväksi niin direktiivimuistiossa samoin kuin maan hallituksen päätöksessä rakennepoliittisen ohjelman toimeenpanosta. Kuntaliitto edellyttää, että kuntatalousohjelma laaditaan osana nykyistä peruspalveluohjelmamenettelyä nykyprosessia noudattaen.

Kuntaliitto on korostanut peruspalveluohjelman kehittämisessä erityisesti

- **valtion toimenpiteistä aiheutuvat kuntasektorin kustannukset arvioidaan nykyistä laajemmin ja perusteellisemmin**
- **kustannuksiin sisällytetään kaikki kustannukset, myös laskennalliset, esimerkiksi ikärakenteet muutoksista johtuvat**
- **laskennassa otetaan huomioon valtion toimenpiteiden vaikutukset myös muihin kuin valtionosuustehtäviin**
- **kunnille ei määrätä uusia tehtäviä eikä nykyisten laajennuksia ellei niille osoiteta täysimääräinen valtion rahoitusosuus = rahoitusperiaatteen toteuttaminen**
- **mikäli jokin uusi toiminta katsottaisiin yhteiskuntapoliittisesti hyvin tärkeäksi, se voitaisiin antaa kuntasektorille toimeksiantotehtävänä 100 %:n korvauksella.**

Kuntaliitto pitää tärkeänä, että valtion ja kuntien kustannustenjaon tarkistus tehdään jatkossa joka vuosi. Valtionosuuksien vuosittaiset indeksitarkistukset tulee tehdä täysimääräisenä.

Nykyisen peruspalvelubudjetin kattamien asioiden sisällyttäminen tulevaan kuntatalousohjelmaan

Kuntien seuraavan vuoden talousarvionlaadinnassa ongelmaksi on koettu se, että ratkaisut valtion toimenpiteistä saattavat mennä myöhäiseen syksyyn tai aivan loppuvuoteen. Pahimmillaan kunnat ovat usein joutuneet päättämään veroprosentistaan ja muista toimenpiteistään vasta vuoden lopulla, kun valtion toimenpiteet ovat lopullisesti täsmentyneet. Tämä on aiheuttanut kunnille kohtuuttomia vaikeuksia suunnitella talouttaan edes seuraavalle vuodelle.

Jos kuntatalousohjelma määrittää valtion toimenpiteet ja niiden vaikutuksen kuntien talousarviolaadinnalle nykyistä paremmin, on hyvä että kunnat ovat tietoisia valtion toimenpiteistä nykyistä huomattavasti aikaisemmassa vaiheessa. Tämä on tärkeää myös kunta-/valtiosuhteen kehittämisen ja luottamuksen parantamisen kannalta.

Kuntien tulisikin tietää valtion niihin kohdistamat seuraavan vuoden toimenpiteet viimeistään kesäkuussa osana kuntatalousohjelmaa.

SUOMEN KUNTALIITTO

Ilari Soosalu
johtaja, kuntatalous

Reijo Vuorento
apulaisjohtaja

Liitteet

Liite 1. Pm Kataisen hallituksen rakennepoliittisen ohjelman toimeenpano - ohjelman kuntaosiot

Liite 2. Kuntien tehtävien ja velvoitteiden vähentämisohjelma ja sen täytäntöönpano

Liite 1.

Pm Kataisen hallituksen rakennepoliittisen ohjelman toimeenpano - ohjelman kuntaosiot

Hallituksen johtopäätös ohjelman toteutumisesta ja täydentämisestä

Jotta rakennepoliittinen ohjelma voisi toteutua hallituksen elokuussa 2013 päättämällä tavalla ja ottaen huomioon valtiosihteerin Martti Hetemäen johtaman valmistelutyötä koordinoineen johtoryhmän arvion ohjelman toteutumisesta

- Hallitus katsoo, että kuntalain muutokset sekä kuntien tehtävien, velvoitteiden ja normien muutokset tulee panna täytäntöön ja kuntatalouden ohjausjärjestelmä ottaa käyttöön liitteissä 1 ja 2 esitetyllä tavalla. Lisäksi hallitus katsoo, että se pidättäytyy uusien, kuntien menoja lisäävien tehtävien ja velvoitteiden antamisesta ilman, että se päättää samalla vastaavansuuruisista tehtävien ja velvoitteiden karsimisesta tai uusien annettavien tehtävien ja velvoitteiden täysimääräisestä rahoittamisesta. Tätä periaatetta sovelletaan kehyspäättökseen nähden uusiin hankkeisiin. Tämän lisäksi kehykseen jo sisältyviä kuntien menoja lisääviä hankkeita arvioidaan kriittisesti kehyspäättökseen yhteydessä.

Liite: Kuntatalouden ohjausjärjestelmä

Kuntatalouden tasapainon turvaamiseksi otetaan käyttöön uusi kuntatalouden ohjausjärjestelmä, jonka tavoitteena on turvata kuntatalouden kestävyys. Ohjausjärjestelmä on pitkäjänteisyytensä ja sitovuutensa osalta verrattavissa nykyiseen valtiontalouden kehysmenettelyyn. Uudella järjestelmällä varmistetaan, että kuntien tehtävät ja velvoitteet ovat johdonmukaisia kuntatalouden tasapainon kanssa.

Uuden järjestelmän mukainen kuntatalousohjelma sovittaa yhteen kuntien tehtävät ja velvoitteet sekä niiden rahoituksen. Ohjelma korvaa nykyisen peruspalveluohjelman. Kuntatalousohjelma määrittää kuntatalouden tasapainotavoitteen edellyttämän kuntien omien vero- ja maksutulojen sekä tavoiteltavan kuntapalveluiden tuottavuuden kehityksen. Samoin se täsmentää ne valtionosuuksia, kuntien veropohjaa sekä kuntien tehtäviä ja velvoitteita koskevat valtion toimet, joilla turvataan kuntatalouden tasapaino. Kuntien ja valtion välisessä kustannustenjaon tarkistuksessa siirrytään vuosittaiseen menettelyyn. Kunnallistalouden ja hallinnon neuvottelukunnan yhteyteen perustettu jaosto arvioi valtion kunnille säätämiin tehtäviin ja velvoitteisiin liittyvien kustannuslaskelmien luotettavuutta.

Kuntatalouden ohjausjärjestelmää koskeva hallituksen linjaus:

1. Otetaan käyttöön kuntatalouden ohjausjärjestelmä ja sen sitova kuntatalousohjelma, joka korvaa nykyisen peruspalveluohjelman. Kuntatalousohjelma sovittaa kuntatalouden tasapainon turvaamiseksi kuntien tehtävät ja velvoitteet sekä niiden rahoituksen.
2. Kuntatalouden ohjausjärjestelmän mukaisesti hallituskauden alussa hallitus päättää kuntatalousohjelmasta. Ohjelma asettaa kuntatalouden tasapainotavoitteen ja päättää samalla toimenpiteistä tavoitteen toteuttamiseksi erillisessä kuntatalousohjelmassa. Ohjelmaa tarkistetaan valtion kehysmenettelyn tavoin vuosittain hallituksen kehyspäättökseen yhteydessä.
3. Tasapainotavoitteen tueksi otetaan käyttöön kuntatalouden rahoituskehys, jossa asetetaan euromääräinen rajoite valtion toimesta aiheutuvalle kuntatalouden menojen muutokselle.
4. Kuntalain uudistamisen yhteydessä yksittäisen kunnan ja kuntayhtymän alijäämän kattamisvelvoitetta sekä erityisen vaikeassa taloudellisessa asemassa olevan kunnan arviointimenettelyä uudistetaan niin, että ne tukevat tehokkaasti koko kuntatalouden tasapainon ylläpitoa. Lisäksi arviointimenettely ulotetaan kattamaan kuntayhtymät.
5. Kustannustenjaon tarkistus muutetaan vuosittaiseksi.
6. Suhdannevaikutusten lieventämiseksi kuntatalouden vakautta ylläpidetään tulokehitystä tasoittavilla toimilla.
7. Kuntatalouden ohjauksen toimivuuden turvaamiseksi Kuntatieto-ohjelman toimeenpanossa otetaan huomioon kuntatalouden ohjauksen edellyttämät tietotarpeet. Vauhditetaan julkisten palvelujen kustannusten läpinäkyvyyttä ja vertailtavuutta ottamalla kuntasektorilla käyttöön yhtenäinen malli tuotannon ja kustannusten laskentaan ja vertailuun. Johtoryhmä tuo vuoden 2014 kehysriihen mennessä hallitukselle esityksen päätöksenteon pohjaksi.
8. Kuntatalouden ohjausta toteutetaan osana budjettidirektiivin täytäntöönpanon mukaista julkisen talouden suunnitelmaa ja sen vuosittaista tarkistusta.
9. Hallitus sisällyttää kuntatalouden ohjausjärjestelmää koskevat säädösmuutokset kuntalain uudistusta koskevaan lakiesitykseen. Lain on määrä astua voimaan 1.1.2015.

Liite 2.

Kuntien tehtävien ja velvoitteiden vähentämishjelma ja sen täytäntöönpano

Kuntien tehtävien ja velvoitteiden vähentämisen tavoitteena on saavuttaa yhden miljardin euron vähennys kuntien toimintamenoissa vuoden 2017 tasossa. Tarkasteluun on sisällytetty vain sellaiset esitykset, joiden arvioidaan kokonaisuudessaan supistavan julkisia menoja. Tästä syystä tehtävän siirtoja kunnilta valtiolle ei ole otettu huomioon, ellei niiden katsota tuovan keskittämällä saavutettavia tuottavuus- tai muita hyötyjä. Tarkastelussa ei ole myöskään otettu huomioon toimenpiteitä, joiden toteutus on jo meneillään (esimerkiksi hallituksen esitys on jo annettu).

Osa oheisista toimista on kuntien tehtäviä ja velvoitteita vähentäviä ehdotuksia ja osa on alemman asteisen sääntelyn piiriin kuuluvia velvoitteita, joiden lieventämisellä mahdollistetaan toiminnan tehostamista. Lisäksi tarkasteluun on otettu mukaan maksuperusteiden tarkistaminen.

Toimenpideohjelmaan sisältyvät myös kuntakokeilut. Niissä on tarkoitus kokeilla sellaisia säädösmuutoksia ja muita toimenpiteitä, joiden avulla kunnat voisivat poikkihallinnollisesti kehittää palvelurakennettaan ja palveluprosesseja sekä säästää kustannuksiaan kokeilun piirissä olevista kunnille asetetuista velvoitteista riippumatta ja lainsäädännön mukaisesta palvelujen tavoittelusta vaikuttavuudesta tinkimättä.

Hallitus arvioi toimeentulotuen laskennan ja maksatuksen siirtoa Kelalle maaliskuun 2014 kehysriihen mennessä. Hallitus sitoutuu kuntien ja Kelan toimeentulotukiyhteistyöhön vähintään kuntakokeilujen kautta.

Rakennepoliittisen ohjelman kokonaisuuteen kuuluu lisäksi sosiaali- ja terveydenhuollon kokonaisuudistus, jonka osuus ohjelmaan sisältyvän julkisen palvelujärjestelmän tuottavuusvaatimuksen toteuttamisessa on hallitseva. Tämän uudistuksen vaikutukset eivät sisälly oheisiin toimiin.

Päätetyt toimet vaikuttavat kuntien menoja alentavasti 1230 milj. euroa vuoden 2017 tasolla. Näihin menoihin liittyy kuntien valtionosuuksia valtionosuusprosenttien mukaisesti. Hallitus ottaa kantaa säästyvien valtionosuuksien käyttöön kehyspäätösten yhteydessä sen jälkeen, kun menoja vähentäviä lakimuutoksia on tehty tai kun kuntien menojen kasvun hidastuminen on toteutunut. Hallitus varmistaa säästyviä valtionosuuksia koskevien päätösten yhteydessä, että kuntatalous vahvistuu tavoitteen mukaisesti 1 mrd. eurolla vuoden 2017 tasolla. Ehdotusten vaikutusarviot tarkentuvat valmistelun edetessä.

Ministeriöiden tulee valmistella hallituksen 2014 helmikuun loppuun mennessä toimenpiteiden edellyttämät valtion säädös- ja ohjelmatoimet, jotka johtavat tavoiteltuihin vaikutuksiin. Lisäksi ministeriöiden tulee valmistella samassa aikataulussa ehdotukset kelpoisuusvaatimusten muutoksiksi, jotka vähentävät kuntien menoja 165 milj. euroa vuoden 2017 tasolla.

Kuntien tehtävien ja velvoitteiden vähentämishjelma edellyttää pitkäjänteistä toimeenpanoa. Vuodesta 2015 alkaen sitä siirrytään toimeenpanemaan uudessa kuntatalouden ohjausjärjestelmässä.